
MONOGRAFIE PRAWNICZE

KIERUNKI ZMIAN
W ADMINISTRACJI
PUBLICZNEJ

Redaktorzy

WOJCIECH FILL
MAŁGORZATA MĘDRAŁA
AMBROŻY MITUŚ

Wydawnictwo C.H.Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

WOJCIECH FILL, MAŁGORZATA MĘDRAŁA, AMBROŻY MITUŚ (red.)
• KIERUNKI ZMIAN W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Polecamy nasze publikacje z tej serii:

Urszula Promińska (red.)

WKŁADY NIEPIENIĘŻNE DO SPÓŁEK HANDLOWYCH

*Emil Pływaczewski, Emilia Jurgielewicz-Delegacz,
Diana Dajnowicz-Piesiecka (red.)*

**WSPÓŁCZESNA PRZESTĘPCZOŚĆ I PATOLOGIE SPOŁECZNE
Z PERSPEKTYWY INTERDYSCYPLINARNYCH BADAŃ
KRYMINOLOGICZNYCH**

Piotr Zacharczuk

**OBSZARY SPECJALNE W POLSKIM PRAWIE
ADMINISTRACYJNYM**

Jarosław Grykiel

**UPRAWNIENIA WIERZycIELA Z UMOWY PRZEDWSTĘPNEJ
W RAZIE JEJ NIEWYKONANIA LUB NIENALEŻYTEGO
WYKONANIA PRZEZ DŁUŻNIKA**

Katarzyna Samulska

**ZASADA SZYBKOŚCI POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO
W PRAWIE POLSKIM**

*Ewelina Cała-Wacinkiewicz, Jerzy Menkes, Władysław Pęksa, Wojciech
Staszewski, Joanna Nowakowska-Matusecka (red.)*

**IDEE, NORMY I INSTYTUCJE KONGRESU WIEDEŃSKIEGO
– 200 LAT PÓŹNIEJ – PERSPEKTYWA MIĘDZYNARODOWA**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

[Kup książkę](#)

KIERUNKI ZMIAN W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Redaktorzy

WOJCIECH FILL
MAŁGORZATA MĘDRAŁA
AMBROŻY MITUŚ

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2018

[Kup książkę](#)

Wydawca: Natalia Adamczyk

Recenzja naukowa:
prof. UŚ dr hab. Rafał Blicharz
prof. UEK dr hab. Filip Grzegorzczuk

Publikacja dofinansowana przez
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2018**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-812-8162-1

ISBN e-book 978-83-812-8163-8

[Kup książkę](#)

Spis treści

Przedmowa	XI
Wykaz skrótów	XIII
Wykaz literatury	XVII
Wykaz orzecnictwa	XXVII

Część I

Rozdział I. Uspołecznianie procesu stanowienia prawa powszechnie obowiązującego przez organy administracji publicznej (dr Aleksandra Puczek)	3
§ 1. Wstęp	3
§ 2. O przyczynach uspołeczniania procesu stanowienia prawa przez administrację publiczną	5
§ 3. O szczegółowych przejawach udziału obywateli w stanowieniu prawa przez organy administracji publicznej	10
§ 4. Zakończenie	15
Rozdział II. Usprawnienie postępowań administracyjnych po 1.6.2017 r. (dr Katarzyna Kułak-Krzysiak)	17
§ 1. Wprowadzenie	17
§ 2. Instytucja ponaglenia	19
§ 3. Instytucja mediacji	23
§ 4. Podsumowanie	26
Rozdział III. Opłata za postój pojazdu w sobotę w strefie płatnego parkowania (dr Magdalena Gurdek)	29
§ 1. Wprowadzenie	29
§ 2. Dwie możliwe interpretacje	30
§ 3. Stanowisko ustawodawcy – kierunek proponowanych zmian	33
§ 4. Wnioski	39
Rozdział IV. Polityka państwa w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (dr Sylwia Sadowska)	43
§ 1. Wstęp	43
§ 2. Zjawisko wykluczenia społecznego	44

§ 3. Aktywna polityka społeczna na rzecz osób wykluczonych	46
§ 4. Instrumenty aktywnej polityki społecznej	48
§ 5. Podsumowanie	51
Rozdział V. Fundamental changes in the concept of administrative punishment in the Czech Republic (doc. JUDr. Kateřina Frumarová)	53
§ 1. Introduction	53
§ 2. Previous legal regulation of the administrative punishment in the Czech Republic – a brief critical excursion	54
§ 3. The new legal regulation of the administrative punishment in the Czech Republic – basic ideas and principles	56
§ 4. Conclusion	60
Rozdział VI. Proces recentralizacji w obrębie administracji dualistycznej na przykładzie Programów Ochrony Powietrza (mgr Paweł Sularz)	63
§ 1. Uwaga wstępna	63
§ 2. Administracja interwencyjna	66
§ 3. Wojewódzkie Programy Ochrony Powietrza – efektywność czy ład ustrojowy?	67
§ 4. Wnioski końcowe	73
Część II	
Rozdział VII. Miarkowanie kary umownej w zamówieniach publicznych (prof. UEK dr hab. Ryszard Szostak)	77
§ 1. Wstęp	77
§ 2. Potrzeba racjonalizacji tytułu oraz stawki kary umownej	80
§ 3. Kodeksowe podstawy miarkowania kary umownej	82
§ 4. Konstytucyjny wyrok sądowy	86
§ 5. Obowiązek dochodzenia kary umownej przez zamawiającego	87
§ 6. Ugoda zastępcza	89
§ 7. Podsumowanie	92
Rozdział VIII. Wyjaśnianie rażąco niskich ofert na tle orzecznictwa (dr Małgorzata Moras)	93
§ 1. Wprowadzenie	93
§ 2. Rażąco niskie oferty	94
§ 3. Przesłanki uzasadniające żądanie wyjaśnień	97
§ 4. Postępowanie wyjaśniające	100
§ 5. Skutki procedury wyjaśniającej	107
§ 6. Podsumowanie	108

Rozdział IX. Odrzucenie oferty złożonej w warunkach nieuczciwej konkurencji (dr Beata Nuzzo)	109
§ 1. Wprowadzenie	109
§ 2. Ochrona swobody konkurencji jako zasada udzielania zamówień publicznych	110
§ 3. Nieuczciwa konkurencja – zagadnienia terminologiczne	112
§ 4. Czyny nieuczciwej konkurencji w praktyce zamówień publicznych	115
§ 5. Odrzucenie oferty	119
§ 6. Podsumowanie	122
Rozdział X. Jakość usług użyteczności publicznej świadczonych przez spółki komunalne w ramach tzw. zamówień <i>in house</i> (mgr Michał Gołębiowski)	125
§ 1. Wstęp	125
§ 2. Znaczenie usług użyteczności publicznej dla podstawowych założeń europejskiego modelu gospodarczego	126
§ 3. Rola Komisji Europejskiej w kształtowaniu sposobu świadczenia usług użyteczności publicznej w sferze gospodarczej	127
§ 4. Określanie zakresu użyteczności publicznej względem kryterium jakościowego	128
I. Jakość usług jednoznacznie obejmowanych sferą użyteczności publicznej	130
II. Jakość usług jako kryterium objęcia sferą użyteczności publicznej	131
§ 5. Świadczenie usług użyteczności publicznej przez podmiot wewnętrzny w rozumieniu prawa Unii Europejskiej	131
§ 6. Powierzanie świadczenia usług użyteczności publicznej podmiotowi wewnętrznemu	133
§ 7. Powierzenie realizacji usług z zakresu użyteczności publicznej spółkom komunalnym w aspekcie ich jakości	134
§ 8. Wnioski	135
I. Uwagi wstępne	135
II. Jakość w praktyce działania jednostek samorządu terytorialnego	136
§ 9. Podsumowanie	137
Rozdział XI. Wybrane rozwiązania w zakresie poboru należności publicznoprawnych na przykładzie opłat z tytułu korzystania przez użytkowników pojazdów samochodowych z dróg publicznych na obszarze krakowskiej strefy płatnego parkowania (mgr Joanna Groniak)	139
§ 1. Wstęp	139

§ 2. Pobór opłaty – wybrane aspekty	141
§ 3. Forma organizacyjnoprawna podmiotu odpowiedzialnego za pobór opłaty	144
§ 4. Gminna jednostka budżetowa	146
§ 5. Gminna spółka prawa handlowego	147
§ 6. Postulaty w zakresie wdrożenia działań poprzedzających wybór modelu podmiotu realizującego zadanie publiczne	149
Rozdział XII. Wpływ reformy administracji skarbowej na absorpcję środków europejskich w Polsce (mgr Anna Mucha)	151
§ 1. Wstęp	151
§ 2. Fundusze Unii Europejskiej	152
I. Cele i organizacja	152
II. Zasady i warunki	155
§ 3. System redystrybucji środków	157
I. Instytucje i ich rola	157
II. Szczególna rola instytucji audytowej	159
§ 4. Instytucja audytowa w Polsce	163
I. Organizacja i funkcjonowanie instytucji audytowej przed zmianami	163
II. Funkcjonowanie instytucji audytowej po zmianach	165
§ 5. Podsumowanie	168
Rozdział XIII. Pojęcie dotacji w świetle wykładni art. 121 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii Europejskiej (dr Wojciech Fill)	169
§ 1. Wstęp	169
§ 2. Artykuł 121 rozporządzenia finansowego oraz jego wykładnia	171
§ 3. Konsekwencje przekładu na języki narodowe	175
§ 4. Wykładnia systemowa	177
§ 5. Wnioski	179
Rozdział XIV. The Principle of Balanced Public Budgets (Principle of Equilibrium) in the Law of EU and Its Implementation into the Legal Systems of the Member States (mgr Julia Gorosh, CSC.)	181
§ 1. Introduction	181
§ 2. Financial and Budgetary Relations Framework in the EU	182
§ 3. Implementation of the Fiscal Compact in the Member States	184
§ 4. Conclusion	188

Rozdział XV. Aktualne problemy prawa urzędniczego (stan obecny i perspektywy zmian) (dr hab. Helena Szewczyk)	191
§ 1. Wstęp	191
§ 2. Modele zatrudnienia w administracji publicznej	192
§ 3. Urzędnicze prawo pracy a powszechne prawo pracy	193
§ 4. Ujednolicenie pragmatyk pracowniczych	195
§ 5. Rekrutacja do służby publicznej	198
§ 6. Asymetria praw i obowiązków osób zatrudnionych w sferze publicznej	200
§ 7. Motywowanie i wynagradzanie	201
§ 8. Podsumowanie	202
Rozdział XVI. Model zatrudnienia pracowników samorządu terytorialnego – uwagi <i>de lege lata</i> i <i>de lege ferenda</i> (dr Urszula Torbus)	203
§ 1. Wstęp	203
§ 2. Elementy modelu kariery	205
§ 3. Elementy modelu pozycyjnego	211
§ 4. Podsumowanie	216
Rozdział XVII. Sądowa kontrola postępowań konkursowych w zakresie naboru do służby publicznej (dr Małgorzata Mędrala)	219
§ 1. Wstęp	219
§ 2. Przebieg postępowań konkursowych	221
§ 3. Kontrola sądowa postępowań konkursowych	225
§ 4. Rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych i sądów pracy	230
§ 5. Roszczenie o nawiązanie stosunku pracy na określonym stanowisku oraz stosunki pracy nawiązane z pominięciem zasad naboru	233
§ 6. Podsumowanie	234
Indeks rzeczowy	237

Przedmowa

Ideą leżącą u podstaw przygotowania publikacji zatytułowanej „Kierunki zmian administracji publicznej” była potrzeba powiązania sfery nauki i praktyki w obszarach zderzania się pryncypiów wyznaczających kierunki zmian administracji. Liczne obszary funkcjonowania administracji publicznej podlegają obecnie szybkim przekształceniom dyktowanym z jednej strony przez narastające oczekiwania społeczne, z drugiej zaś przez twarde realia budżetowe oraz uregulowania związane z absorpcją środków europejskich. Wskazane okoliczności mają wpływ zarówno na tworzenie, jak i stosowanie prawa w wielu obszarach, a w szczególności w zakresie unormowań: prawa administracyjnego, finansowego, zamówień publicznych, a także prawa urzędniczego i prawa pracy. Cennym efektem w zakresie każdej z problematyk zawartych w poszczególnych rozdziałach są wnioski *de lege lata* oraz *de lege ferenda*, które powinny znaleźć swój wyraz nie tylko na gruncie teoretycznym, ale również w procesie stanowienia i stosowania prawa.

Monografię podzielono na cztery części tematyczne odpowiadające wskazanym wyżej grupom zmian. W szczególności, w odrębnych jednostkach redakcyjnych poddano analizie zagadnienia dotyczące tworzenia przyjaznej obywatelowi, taniej i efektywnej administracji publicznej, rozwiązania stosowane w zakresie szeroko rozumianego prawa finansowego, z uwzględnieniem nowych zasad pozyskiwania środków europejskich, a także innowacyjne zmiany w zakresie zamówień publicznych. Odrębnym nurtem rozważań objęto nowatorskie rozwiązania z zakresu prawa urzędniczego.

Z uwagi na komplementarność zagadnień teoretycznych oraz praktycznych, krąg adresatów monografii wydaje się dosyć szeroki. Oprócz przedstawicieli doktryny, publikacja powinna także zainteresować sędziów, adwokatów, radców prawnych, a także pracodawców oraz uczestników procedur przetargowych.

Redaktorzy

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

BezpWewnU	ustawa z 24.5.2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1920)
BORU	ustawa z 16.3.2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 985)
CBAU	ustawa z 9.6.2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1993)
DrPublU	ustawa z 21.3.1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1440 ze zm.)
FinPubU	ustawa z 27.8.2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2077)
GospKomU	ustawa z 20.12.1996 r. o gospodarce komunalnej (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 827 ze zm.)
KASU	ustawa z 16.11.2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1947 ze zm.)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (t.j. Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
KontrSkarbU	ustawa z 28.9.1991 r. o kontroli skarbowej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 720 ze zm.)
KP	ustawa z 26.6.1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1666 ze zm.)
KPA	ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1257)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1822)
KZ	ustawa z 27.10.1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82, poz. 598 ze zm.)
OchrKonkurU	ustawa z 16.2.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 229 ze zm.)
PomSpołU	ustawa z 12.3.2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.)

Wykaz skrótów

PostAdmU	ustawa z 30.8.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1369 ze zm.)
PracSamU	ustawa z 21.11. 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 902)
PrOchrŚr	ustawa z 27.4.2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.)
PromZatrU	ustawa z 20.4.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2017 r. 1065 ze zm.)
PrZamPubl	ustawa z 29.1.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1579)
RehZawU	ustawa z 27.8.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 2046)
SamGminU	ustawa z 8.3.1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 1875)
SamPowiatU	ustawy z 5.6.1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1868)
SamWojU	ustawa z 5.6.1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2096)
SłużbaCywilU	ustawa z 21.11.2008 r. o służbie cywilnej (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1889)
SpółSocjU	ustawa z 27.4.2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. Nr 94, poz. 651 ze zm.)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)
ZatrSocjU	ustawa z 13.6.2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1828)
ZNKU	ustawa z 16.4.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.)

2. Czasopisma i publikatory

Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz. UE	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
Dz.Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Dz.Urz. Woj. Małop.	Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego
Dz.Urz. Woj. Św.	Dziennik Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego
GSP	Gdańskie Studia Prawnicze
M.P.	Monitor Polski
MoP	Monitor Prawniczy
MPP	Monitor Prawa Pracy

PiP	Państwo i Prawo
PiZS	Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PL	Przegląd Legislacyjny
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PPP	Przegląd Prawa Prywatnego
PPPubl	Przegląd Prawa Publicznego
PS	Przegląd Sądowy
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
ST	Samorząd Terytorialny

3. Organy, organizacje i instytucje

KAS	Krajowa Administracja Skarbowa
KIO	Krajowa Izba Odwoławcza
NIK	Najwyższa Izba Kontroli
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
PIP	Państwowa Inspekcja Pracy
RM	Rada Ministrów
RMK	Rada Miasta Krakowa
SA	Sąd Apelacyjny
SO	Sąd Okręgowy
TK	Trybunał Konstytucyjny
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UE	Unia Europejska
UZP	Urząd Zamówień Publicznych
WSA	wojewódzki sąd administracyjny
ZA	Zespół Arbitrów
ZIKiT	Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu w Krakowie

4. Inne skróty

CIS	centrum integracji społecznej
EFMR	Europejski Fundusz Morski i Rybacki
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRROW	Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	w obecnej perspektywie finansowej zbiorcze określenie następujących funduszy: EFRR, EFS, EFRROW oraz EFMR
GDP	(ang. <i>gross domestic product</i>) Produkt Krajowy Brutto
IA	instytucja audytowa
IC	instytucja certyfikująca

Wykaz skrótów

IP	instytucja pośrednicząca
IZ	instytucja zarządzająca
KIS	klub integracji społecznej
niepubl.	niepublikowany
orz.	orzeczenie
SPC	System Prawa Cywilnego
SPP	System Prawa Prywatnego
uchw.	uchwała
VAT	podatek od towarów i usług
WTZ	warsztat terapii zajęciowej
wyr.	wyrok
ZAZ	zakład aktywności zawodowej

Wykaz literatury

- Adamus R.*, Kara umowna w umowie o zamówienie publiczne, Kwartalnik PZP 2015, Nr 3
- Almendral V.R.*, A Myopic Economic Constitution? Controlling the Debt and the Deficit Without Fiscal Integration, EUI Working Paper Law 2015, No. 12 https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2610135
- Andruszkiewicz E.*, Spór o płatne parkingi w Sopocie też nie ma końca, <http://sopot.naszemiasto.pl/artykul/spor-o-platne-parkingi-w-sopocie-tez-nie-ma-konca,3852510,art,t,id,tm.html>
- Auel K., Höing O.*, Scrutiny in Challenging Times – National Parliaments in the Eurozone Crisis, European Policy Analysis, w: Swedish Institute for European Policy Studies 2014, No. 1, http://www.sieps.hemsida.eu/sites/default/files/2014_1epa_A4.pdf
- Arrowsmith S. (red.)*, EU Public Procurement Law: An introduction, 2010, <https://www.nottingham.ac.uk/pprg/documentsarchive/asialinkmaterials/eupublicprocurementlawintroduction.pdf>
- Banasiński C., Jaroszyński K.M.*, Komentarz do ustawy o gospodarce komunalnej, Lex 2017
- Bandarzewski K., Chmielnicki P., Kisiel W.*, Prawo samorządu terytorialnego w Polsce, Warszawa 2006
- Baran K.W. (red.)*, Procesowe prawo pracy. Wzory pism, LEX 2017
- Barczak A., Kowalewska E.*, Zadania samorządu terytorialnego w ochronie środowiska, WK 2015
- Bączyk M.*, Przyczynienie się wierzyciela do powstania szkody a wysokość kary umownej, w: Ars et usus. Księga pamiątkowa ku czci Sędziego Stanisława Rudnickiego, Warszawa 2005
- Bebłowski G.*, Rażąco niska cena w świetle nowelizacji Pzp, Zamawiający. Zamówienia publiczne w praktyce 2016, Nr 17
- Boć J. (red.)*, Prawo administracyjne, Wrocław 2000
- Bogusz M.*, Wadliwość aktu prawa miejscowego, Gdańsk 2008
- Bonusiak E.*, Prawo do dobrej administracji jako prawo podstawowe Unii Europejskiej, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego 2010, Nr 64
- Borowicz J.*, Z problematyki otwartego i konkurencyjnego naboru na wolne stanowiska urzędnicze w samorządzie terytorialnym, ST 2007, Nr 10
- Borowicz J.*, Pojęcie wolnego stanowiska urzędniczego, Nowe Zeszyty Samorządowe 2005, Nr 6
- Borysiak W.*, Przyczynienie się do powstania szkody a kara umowna, PPH 2008, Nr 8

- Bossaert D., Demmke Ch., Służba cywilna w państwach akcesyjnych. Tendencje i wpływ procesów integracyjnych, Łódź 2003
- Brożyna E., Cygańska E., Obowiązki, zakazy i ograniczenia dotyczące pracowników samorządowych, Służba Pracownicza 2000, Nr 3
- Calame P., Proces reformy w administracji publicznej, w: J. Czaputow (red.), Zarządzanie zmianą w administracji publicznej, Warszawa 2010
- Caranta R., Public procurement and award criteria, w: Ch. Bovis (red.), Research Handbook on EU Public Procurement Law, Edward Elgar Publishing, 2016
- Chochowski K., Modele służby publicznej w III RP, w: M. Stec, S. Płażek (red.), Służba publiczna. Stan obecny, wyzwania i oczekiwania, Warszawa 2013
- Czyżycka K., Torbus U., Zasada jawności naboru w samorządzie terytorialnym, w: B. Dolnicki (red.), Jawność w samorządzie terytorialnym, Warszawa 2015
- Chojna-Duch E., Struktura dotacji budżetowej, Warszawa 1988
- Chrościelewski W., Kmiecik Z., Tarno J.P., Procedura administracyjna a zasady poprawnej legislacji, w: Podmioty administracji publicznej i prawne formy ich działania. Studia i materiały z konferencji naukowej poświęconej Jubileuszowi Profesora Eugeniusza Ochendowskiego, Toruń 2005
- Ćwiertniak B.M., Nowa ustawa o pracownikach samorządowych, w: K. Walczak (red.), Jedność w różnorodności. Studia z zakresu prawa pracy, zabezpieczenia społecznego i polityki społecznej. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Wojciechowi Muszalskiemu, Warszawa 2009
- Ćwiertniak B.M., Pragmatyki zawodowe (Stan obecny i perspektywy przemian), Z Problematyki Prawa Pracy i Polityki Socjalnej 1992, t. 10
- Dawydzik A., Żygadło P., Leśniak M. (red.), Komentarz do rozporządzeń unijnych dla polityki spójności na lata 2014–2020, Warszawa 2015
- Demmke Ch., Służba cywilna w państwach europejskich: między tradycją a reformą, Łódź 2004
- Demmke Ch., Moilanen T., Przyszłość publicznego statusu zatrudnienia w centralnej administracji publicznej. Restrukturyzacja w czasach transformacji rządu i jej wpływ na rozwój statusu zatrudnienia, pkt 2, https://dsc.kprm.gov.pl/sites/default/files/streszczenie_raportu_z_badania_nt_statusu_zatrudnienia.pdf
- Dębowska-Romanowska T., Wydatki publiczne, ich formy oraz zasady realizacji w sektorze finansów publicznych, w: E. Ruśkowski (red.), System Prawa Finansowego, t. 2, Prawo finansowe sektora finansów publicznych, Warszawa 2010
- Dolnicki B., Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza jako nowa forma partycypacji obywateli w podejmowaniu rozstrzygnięć publicznych na poziomie lokalnym, w: M. Stec, M. Mączyński (red.), Partycypacja obywateli i podmiotów obywatelskich w podejmowaniu rozstrzygnięć publicznych na poziomie lokalnym, Warszawa 2012
- Dolnicki B. (red.), Ustawa o samorządzie województwa. Komentarz, Warszawa 2010
- Dommach H.A., Die öffentliche Verwaltung, Berlin 1981
- Doroszewski W. (red.), Słownik poprawnej polszczyzny, Warszawa 1996

- Dostatni G., *Koncepcje służby cywilnej a realizacja konstytucyjnego celu jej działania*, Warszawa 2011
- Drobny W., Mazuryk M., Zuzankiewicz P., *Ustawa o pracownikach samorządowych. Komentarz*, Warszawa 2010
- Dubowik A., *Nowe zasady naboru do służby cywilnej a zasada równego dostępu obywateli do służby publicznej*, PiZS 2006, Nr 2
- Dubowik A., Pisarczyk Ł., *Prawo urzędnicze*, Warszawa 2011
- Dzierżanowski W., Jerzykowski J., Stachowiak M., *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, Warszawa 2012
- Ferreres Comella V., *Amending the national constitutions to save the euro: is this the right strategy?*, Texas International Law Journal 2013, Vol. 48, Issue 2
- Filipek J., *Prawo administracyjne. Instytucje ogólne*, cz. I, Kraków 1995
- Fisiak J. (red.), *Nowy słownik Fundacji Kościuszkowskiej angielsko-polski*, New York, Kraków 2003
- Florek L. (red.), *Szczególne właściwości umowy o pracę jako podstawy stosunku pracy w sferze publicznej*, Warszawa 2016
- Fuks T., *Relacja między demokracją bezpośrednią a przedstawicielską w przyszłej Konstytucji RP*, PiP 1994, Nr 6
- Gąciarz B., Pańków W., *Dialog społeczny po polsku – fikcja czy szansa?*, Warszawa 2001
- Gdulewicz E. (red.), *Konstytucyjny system organów państwowych*, Lublin 2009
- Giddens A., *Socjologia*, Warszawa 2004
- Giedrewicz-Niewińska A., *Wybór jako podstawa nawiązania stosunku pracy z pracownikami samorządowymi*, Warszawa 2008
- Gmurzyńska E., Morek R. (red.), *Mediacje. Teoria i praktyka*, Warszawa 2014
- Golinowska S., *Praca i polityka społeczna. Wzajemne wzmacnianie się i konflikty*, w: J. Szambelańczyk, M. Żukowski (red.), *Człowiek w pracy i polityce społecznej*, Poznań 2010
- Góral Z., *Swoistości stosunków pracy pracowników samorządowych*, w: Z. Kubot (red.), *Szczególne formy zatrudnienia*, Wrocław 2000
- Góral Z., *Zakres i cel odmiennej regulacji samorządowych stosunków pracy w relacji do kodeksu pracy*, w: M. Stec (red.), *Stosunki pracy pracowników samorządowych*, Warszawa 2008
- Górzyska T., *Model służby cywilnej według Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, w: R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *Konstytucyjne podstawy funkcjonowania administracji publicznej*, t. 2, Warszawa 2012
- Granecki P., *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, Warszawa 2016
- Grosse G., *Czy w Polsce powinna powstać samorządowa służba cywilna*, ST 2000, Nr 7–8
- Grygar T., *Problematic issues of liability of legal entities for delicts in the new legal regulation*, Legal Insights 2017, No. 12
- Gudowski J. (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 5, *Zobowiązania. Część szczegółowa*, Warszawa 2017
- Gutowski M. (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 2 (art. 450–1088), Warszawa 2016